

סיכורה של ירושלים

איגרת קצין החינוך והנוער הראשי ליום ירושלים

בית יוצר
לבניין הרוח
חיל החינוך והנוער

אם יש לארץ נשמה – הרי ירושלים נשמתה של ארץ-ישראל. והמערכה על ירושלים היא מכרעת, ולא מבחינה צבאית בלבד. יש להבטיח לא רק הדרך לירושלים והגנת עמדותינו בתוכה – אלא יש להביא ולחזק את מעמדה בכלל. ירושלים דורשת וזכאית שנעמוד איתה. השבועה ההיא על נהרות בבל מחייבת היום כבימים ההם. אחרת לא נהיה ראויים לשם עם ישראל."

(דוד בן גוריון, 6 באפריל 1948)

מפקדים ומפקדות,

ירושלים של החברה הישראלית היא עיר מרובת פנים. מרובת פנים ומשמעותיות כפניהם של ההורים שהגיעו לכותל בשבוע שעבר להשתתף בהשבעה של חטיבת הצנחנים או של מחווה אלון לפני כחודש, או של אלפי טירונים אחרים, שבוע אחר שבוע. פניה של ירושלים מגוונים כפניו של צבא העם, כפניהם של היהודים, המוסלמים והדרוזים המקיפים אותה סביב סביב ומגינים עליה ועל הכניסות אליה – ישראלים כולם. מרובת פנים כשירי משורריה, כדמויותיהם של סופריה, ושמותיה במסורת ישראל. כיאה לעיר ששמה הוא ספק זוגי ספק בלשון רבים. יש לנו ירושלים שונות, מסורות שונות, פנים שונות ואפילו ליל סדר שונה, אך סבותינו ורבותינו כולם, קראו לפחות פעם אחת בשנה את הקריאה הציונית המובהקת, איש איש בגלותו: לשנה הבאה בירושלים. חלקנו אף השארנו חלק קיר לא מטויח בבית שחנכנו. רובנו התכתב עם חורבנה של ירושלים מתחת לחופה, וייחלנו לתקומתה. התמונה שאנו נושאים לנגד עינינו אינה זוה, אך המנורה שנלקחה מירושלים לפני אלפיים שנה עדיין איתנו, מונצחת בסמל המדינה, וירושלים חותמת את ההמנון הלאומי שלנו וניצבת לנגד עינינו תמיד.

התמונה רבת הפנים הזו של ירושלים, אינה תמונה של חולשה. היא מהווה מקור כוח וביטוי של עוצמה. השילוב הזה, של אחדות ולכידות תוך הכלת השונות, הוא חזק מאין כמותו. העיר הזו ידעה פילוג, קיטוב, מחלוקות ומה לא, אבל היא גם ידעה מאות אלפי שנים של קיום משותף לבעלי דעות שונות, דתות שונות, עדות שונות. היא נושאת בחובה גם את ההבטחה הזו, ואת התקווה הזו לתקומה משותפת. במגילת העצמאות נכתב: "לאחר שהגלה העם מארצו-בכח הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות-פזורים, ולא חדל מתפלה ומתקוה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חרותו המדינית". הביטוי העמוק של החתירה והכמיהה, שמופיע במגילת העצמאות, מתגלה בין השאר בתנועה, ברעיון, במילה שחוללה את תנועת עמנו חזרה אל הארץ: ציונות, שמכמיהה בתוכה את המילה "ציון". נזכור, כי יום ירושלים נחקק בספר החוקים הישראלי גם כיום ההנצחה הממלכתי לנספים במסע מאתיופיה לארץ ישראל, מסע שהוא ביטוי נועז ועיקש של מסורת מחויבות להגיע אל אותה "ציון".

אנו מציינים היום את שחרורה של העיר, וראוי להביא כאן את קולו של אחד מפורצי הדרך, אבי פורת, מקיבוץ משמר השרון: "נכנסנו בשער החומה פנימה. התקדמנו במהירות אל הר הבית. שכובים היינו עם נשקנו בצל המסגד. מבטנו דוהר קדימה אל הכותל המערבי.

וכאן הרגשתי. {...} הרגשתי שבבת אחת הורם מלפניי מחסום ענק ואני נכנס אל בין אותיות הספר הנצחי ומרגיש בו כבביתי, לא עוד זר; פתאום חש ומרגיש, פתאום בן העם, חזק יותר, ושורשי עמוקים, מה עמוקים. (מתוך "שיח לוחמים, פרקי הקשבה והתבוננות"), (שיח לוחמים, עמ' 56)

חשוב לזכור, כ-מאה ושלושים אלף חיילים וחיילות, מפקדים ומפקדות פקדו את ירושלים בשנה האחרונה במסגרות חינוכיות-צבאיות מחויבותו הערכית של צה"ל ככוח מגן באה לידי ביטוי במגוון דרכים - בהקרבה, בלחימה, וכו' - אך היא מתבטאת גם בנוכחותנו, על מדים, בעיר הבירה וביכולתנו כמפקדים להנכיח את ירושלים, על פניה המגוונות, במחשבותיהם ובליבותיהם של פקודינו.

לא רק בלבב פנימה, אלא במעשה ממש.
יום ירושלים משמעותי לכולנו,

תא"ל סמואל בומנדיל
קצין החינוך והנוער הראשי